C/2026/4252

4.8.2026

KOMISJONI ARVAMUS,

2. juuni 2026,

Austria poolt vastavalt määruse (EL) 2016/399 (Schengeni piirieeskirjad) artikli 27a lõikele 3 oma maismaapiiridel Tšehhi, Slovakkia, Ungari ja Sloveeniaga piirikontrolli taaskehtestamise vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta

(Ainult saksakeelne tekst on autentne)

(C/2026/4252)

(1) Vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõikele 2 moodustab liit oma kodanikele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva sisepiirideta ala, kus isikute vaba liikumine on tagatud koos välispiirikontrolli, varjupaiga ja sisserändega ning kuritegevuse ennetamise ja selle vastu võitlemisega seotud asjakohaste meetmete rakendamisega.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määruse (EL) 2016/399 (mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju) (Schengeni piirieeskirjad) (kodifitseeritud tekst) ([1]) artikli 25 kohaselt võivad liikmesriigid avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardava tõsise ohu korral erandkorras ja ajutiselt taaskehtestada piirikontrolli kõikidel või teatavatel sisepiirilõikudel. Seda tuleks teha üksnes viimase abinõuna ning piirikontrolli ajutise taaskehtestamise ulatus ei tohiks olla suurem ega selle kestus pikem, kui on rangelt vajalik tuvastatud tõsisele ohule reageerimiseks.

(3) Schengeni piirieeskirjade artikli 25a lõikes 4 on sätestatud, et kui liikmesriik kavatseb eeldatava ohu kõrvaldamiseks taaskehtestada sisepiiridel piirikontrolli, peab ta teavitama Euroopa Parlamenti, nõukogu, komisjoni ja teisi liikmesriike sellise kontrolli kavandatavast taaskehtestamisest vähemalt neli nädalat ette või võimalikult kiiresti, kui sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise tinginud asjaolud saavad liikmesriigile teatavaks vähem kui neli nädalat enne kavandatavat piirikontrolli taaskehtestamist.

(4) Schengeni piirieeskirjade artikli 27a lõike 3 kohaselt peab komisjon pärast seda, kui ta on saanud teate sisepiiridel piirikontrolli pikendamise kohta vastavalt artikli 25a lõikele 4, esitama juhul, kui piirikontrolli pikendamisega kaasneb sisepiiridel pidev piirikontroll kestusega kokku kauem kui 12 kuud, oma arvamuse sellise piirikontrolli vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta.

(5) Sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise ja pikendamise raamistikku muudeti oluliselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu aasta määrusega (EL) 2024/1717 ([2]), mis jõustus 10. juulil 2024. Sellest tulenevalt on kõikide Schengeni piirieeskirjade III jaotise II peatükis nimetatud tähtaegade algust arvestatud alates kõnealusest kuupäevast.

(6) Austria ametiasutused teatasid 16. oktoobri 2024. aasta kirjaga Schengeni piirieeskirjade artikli 25a alusel piirikontrolli taaskehtestamisest maismaa sisepiiridel Tšehhi ja Slovakkiaga kuueks kuuks – alates 16. oktoobrist 2024 kuni 15. aprillini 2025. Austria ametiasutused teatasid 15. aprilli 2025. aasta kirjaga selle piirikontrolli taaskehtestamise pikendamisest veel kuue kuu võrra – alates 16. aprillist 2025 kuni 15. oktoobrini 2025. Austria ametiasutused teatasid 15. oktoobri 2025. aasta kirjaga selle piirikontrolli taaskehtestamise pikendamisest teist korda veel kahe kuu võrra – alates 16. oktoobrist 2025 kuni 15. detsembrini 2025.

([1]) ELT L 77, 23.3.2016, lk 1.
([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1717, millega muudetakse määrust (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (ELT L, 2024/1717, 20.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1717/oj).

(7) Austria ametiasutused teatasid 11. novembri 2024. aasta kirjaga Schengeni piirieeskirjade artikli 25a alusel piirikontrolli taaskehtestamisest maismaa sisepiiridel Ungari ja Sloveeniaga alates järgmisest päevast kuueks kuuks. Austria ametiasutused teatasid 9. mai 2025. aasta kirjaga selle piirikontrolli taaskehtestamise pikendamisest veel kuue kuu võrra – alates 12. maist kuni 11. novembrini 2025. Austria ametiasutused teatasid 15. oktoobri 2025. aasta kirjaga selle piirikontrolli taaskehtestamise pikendamisest samadel alustel teist korda ühe kuu ja kolme päeva võrra – alates 12. novembrist 2025 kuni 15. detsembrini 2025.

(8) Austria ametiasutused teatasid 10. detsembri 2025. aasta kirjaga Austria maismaa sisepiiridel Tšehhi ja Slovakkiaga ning Ungari ja Sloveeniaga piirikontrolli taaskehtestamise pikendamisest kolmandat korda veel kuue kuu võrra – alates 16. detsembrist 2025 kuni 15. juunini 2026.

(9) Kooskõlas Schengeni piirieeskirjade artikli 33 lõikega 2 esitas Austria 8. jaanuari 2026. aasta kirjaga kaks aruannet Schengeni maismaa-sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise kohta. Esimeses aruandes käsitleti piirikontrolli taaskehtestamist Austria maismaa sisepiiridel Sloveenia ja Ungariga ajavahemikul 12. novembrist 2024 kuni 11. novembrini 2025. Teises aruandes käsitleti piirikontrolli taaskehtestamist Austria maismaa sisepiiridel Tšehhi ja Slovakkiaga ajavahemikul 16. oktoobrist 2024 kuni 15. oktoobrini 2025.

(10) Austria kaasati sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist käsitlevasse komisjoni struktureeritud dialoogi. Pärast Austrialt piirikontrolli pikendamist käsitleva teate saamist on struktureeritud dialoog jätkunud Schengeni piirieeskirjade artikli 27a lõikega 4 ette nähtud konsultatsiooniprotsessi raames.

(11) 5. juunil 2025 külastas Schengeni hindamisrühm Austria Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanismi raames toimuva korrapärase hindamise raames Austria ja Sloveenia vahelist maismaa-sisepiiri.

(12) Praegust olukorda sisepiiridel kirjeldati 23. aprilli 2025. aasta aruandes Schengeni ala olukorra kohta ([3]) ja seda arutatakse korrapäraselt Schengeni nõukogus.

(13) Nagu on sätestatud Schengeni piirieeskirjade artikli 27a lõikes 3, peab komisjon pärast seda, kui ta on saanud teate sisepiiridel piirikontrolli pikendamise kohta vastavalt artikli 25a lõikele 4, esitama juhul, kui piirikontrolli pikendamisega kaasneb sisepiiridel pidev piirikontroll kestusega kokku 12 kuud, oma arvamuse sellise piirikontrolli vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta. Seoses piirikontrolli pikendamisega maismaa sisepiiridel Tšehhi ja Slovakkiaga esitati see teade 15. aprillil 2025. Seoses piirikontrolli pikendamisega maismaa sisepiiridel Ungari ja Sloveeniaga esitati see teade 9. mail 2025.

(14) Pärast kõigi eespool nimetatud teadete ja aruannete hindamist, mida täiendati Austria poolt konsulteerimisprotsessi raames esitatud teabega ja muude avalikult kättesaadavate dokumentidega, võtab komisjon vastu käesoleva arvamuse.

TEADETE JA ARUANNETE HINDAMINE

I. VORMINÕUDED

(15) Sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise raamistikus kehtestatakse Schengeni piirieeskirjadega liikmesriikidele mitu vormilist kohustust.

(16) Schengeni piirieeskirjade artikli 25a lõikes 4 on sätestatud, et kui liikmesriigis on ette näha tõsise ohu tekkimist avalikule korrale või sisejulgeolekule, peavad liikmesriigid teavitama Euroopa Parlamenti, nõukogu, komisjoni ja teisi liikmesriike hiljemalt neli nädalat enne piirikontrolli kavandatavat taaskehtestamist.

([3]) COM(2025) 185 final.

(17) Komisjon märgib, et sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist ja selle pikendamist käsitlevad teated esitati vähem kui neli nädalat enne nende jõustumist „muutliku olukorra“ tõttu ja kuna sooviti esitada „uusim teave ja hinnang“. Komisjon rõhutab, et teate õigeaegse esitamise kohustusest võib teha erandi ainult juhul, kui asjaolud, mis tingivad sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise vajaduse, saavad liikmesriigile teatavaks vähem kui neli nädalat enne kavandatud taaskehtestamist.

(18) Komisjon märgib, et Austria maismaa sisepiiridel Tšehhi ja Slovakkiaga ning Ungari ja Sloveeniaga piirikontrolli taaskehtestamise teise pikendamise kestus on lühem kui eelnevalt taaskehtestatud piirikontrolli kestus. Austria ametiasutused märkisid, et sel ajavahemikul hindavad nad kõiki sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise juhtumeid ja võimaluse korral ühtlustavad nende lõppkuupäevad. Seda tehti 10. detsembri 2025. aasta teatega maismaa sisepiiridel Tšehhi ja Slovakkiaga ning Ungari ja Sloveeniaga piirikontrolli taaskehtestamise kolmanda pikendamise kohta.

(19) Teated sisepiiridel piirikontrolli pikendamise kohta esitati komisjoni rakendusotsusega (EL) 2025/315 ([4]) sel eesmärgil kehtestatud vormi kasutades.

(20) Schengeni piirieeskirjade artikli 27 lõike 2 kohaselt peavad liikmesriigid olukorras, kus piirikontrolli on rakendatud kuus kuud, esitama igas järgmises teates riskihindamise, milles kirjeldatakse tõsise ohu ulatust ja eeldatavat arengut.

(21) Kuigi tõsise ohu ulatuse ja eeldatava kestuse täpne hindamine võib olla riiklike asutuste jaoks keeruline, sest olukord kohapeal võib areneda kiiresti ja seda võib olla raske ennustada, rõhutab komisjon siiski seda, kui oluline on täita Schengeni piirieeskirjade artikli 27 lõike 2 kohast kohustust viia piirikontrolli taaskehtestamisest või pikendamisest teatamise ajal läbi üksikasjalik riskihindamine, milles võetakse arvesse tõsise ohu suundumusi sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamisele eelneval perioodil ning kasutatakse riiklikul tasandil ja asjaomaste liidu asutuste koostatud riskianalüüse.

(22) Komisjon märgib, et sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist ja pikendamist käsitlev aruanne, mis põhineb Schengeni piirieeskirja artikli 33 lõikel 2, tuli Austria sisepiiril Tšehhi ja Slovakkiaga piirikontrolli taaskehtestamise kohta esitada 16. oktoobril 2025 ning Austria piiril Ungari ja Sloveeniaga piirikontrolli taaskehtestamise kohta 12. novembril 2025. Mõlemad aruanded esitati 8. jaanuaril 2026.

(23) Sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist ja pikendamist käsitleva aruande koostamisel kasutatakse Komisjoni rakendusotsuses (EL) 2025/308 ([5]) sätestatud ühtset vormi.

II. VAJALIKKUS JA PROPORTSIONAALSUS

Austria ametiasutuste seisukoht

(24) Austria ametiasutused väidavad, et rände ja julgeolekuga seotud probleemid kujutavad endast tõsist ohtu avalikule korrale või sisejulgeolekule. Sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise eesmärk on leevendada avalikele teenustele ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele avalduvat survet, mis tuleneb varjupaigataotlejate ja ebaseaduslike rändajate, sealhulgas ajutise kaitse saanud Ukraina kodanike püsivalt suurest arvust.

([4]) Komisjoni 14. veebruari 2025. aasta rakendusotsus (EL) 2025/315, millega kehtestatakse sisepiiridel piirikontrolli ajutisest taaskehtestamisest või pikendamisest teatamise vorm (ELT L, 2025/315, 17.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/315/oj).

([5]) Komisjoni 14. veebruari 2025. aasta rakendusotsus (EL) 2025/308, millega kehtestatakse sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist või pikendamist käsitleva aruande ühtne vorm kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/399 artikliga 33 (ELT L, 2025/308, 17.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/308/oj).

(25) Julgeolekuolukorraga seoses viitavad Austria ametiasutused ülemaailmsetele julgeolekusuundumustele, sealhulgas Venemaa jätkuvale agressioonisõjale Ukraina vastu ja olukorrale Lähis-Idas. Lisaks seisab Austria silmitsi suure terrorismiohuga, mis tuleneb islamiäärmusluse intensiivistumisest Austrias, kuna tema territooriumil tegutsevad eelkõige Lääne-Balkani riikidest pärit terrorivõrgustikud, mille liikmed reisivad üle sisepiiride.

(26) Seoses rändeolukorraga leiavad Austria ametiasutused, et kuna varjupaiga- ja rändelepet täielikult ei rakendata, muudavad puudused varjupaigasüsteemis ja välispiiride haldamises sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise vajalikuks ja proportsionaalseks.

Sellega seoses juhivad Austria ametiasutused tähelepanu järgmisele:

— Dublini määruse kohaste üleandmiste vähene arv ning vastutavatesse liikmesriikidesse tagasisaatmise võimatus;

— vajadus kindlustada ebaseaduslike piiriületuste arvu vähenemine ka edaspidi ja tegeleda 2025. aastal selliste piiriületuste oodatava kasvuga piki Lääne-Balkani rannikut kulgeval rändeteel;

— jätkuv ebastabiilsus Afganistanis, Türgis, Sahara-taguses Aafrikas ja Põhja-Aafrikas ning Süürias, mis põhjustab jätkuvat survet ELi välispiiridele;

— sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise tulemusena saavutatud märkimisväärsed tulemused võitluses inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastu.

(27) Austria ametiasutused märgivad, et sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamine on ainus viis, et keelata sisepiiride ületamine väljaspool määratud piiripunkte ning võimaldab piiripolitsei kontrolli all tegutseval Austria sõjaväel teostada piiripunktide vahel patrull- ja vaatlustegevust.

(28) Austria õiguse kohaselt on Austria piiripolitseil üksnes sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise korral võimalik teha sisepiiri ületamisega (ületamise kavatsusega) seoses riiki sisenemise ja isikusamasuse kontrolli.

(29) Austria ametiasutused väidavad, et piirikontroll sisepiiridel on minimaalne ning toimub mittesüstemaatilisel ja riskipõhisel viisil sihipäraste pisteliste kontrollide vormis.

Komisjoni tähelepanekud

(30) Austria ametiasutused on esitanud teabe sisejulgeolekut ja avalikku korda ähvardavate tuvastatud tõsiste ohtude eri aspektide kohta ning argumendid sisepiiridel taaskehtestatud piirikontrolli vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhjendamiseks.

(31) Kuigi keeruline ülemaailmne julgeolekuolukord võib tekitada suurt muret liikmesriikide riikliku julgeoleku pärast, võiks teates esitada täiendava analüüsi, milles selgitatakse, kuidas ülemaailmne julgeolekukeskkond mõjutab konkreetselt Austriat ja kuidas piirikontroll sisepiiridel võib aidata selle tõsise ohuga toime tulla.

(32) Avalikku korda ja riigi julgeolekut ähvardava tõsise ohu hinnangus ei ole selgitatud, kuidas need ohud mõjutavad erinevaid Austria sisepiirilõike.

(33) Komisjon tunnistab, et Austrias esineb keeruline rändeolukord, mida tõendavad andmed teises liikmesriigis registreeritud rahvusvahelise kaitse taotlejate ja teises liikmesriigis rahvusvahelise kaitse saajate varjupaigataotluste, sealhulgas pärast ebaseaduslikku riiki sisenemist esitatud varjupaigataotluste koguarvu kohta ning samuti pagulaseks tunnistatud isikute pereliikmetele perekonna taasühinemise eesmärgil väljastatud lubade arvu kohta. Austria suutlikkust tagada rahvusvahelise kaitse taotlejatele sobivad vastuvõtutingimused on mõjutanud ka vajadus toetada seoses Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõjaga ajutise kaitse saajaid.

(34) Kolmandate riikide kodanike ebaseaduslik teisene ränne võib olla sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise aluseks, kui see ebaseaduslik liikumine kujutab endast tõsist ohtu avalikule korrale või sisejulgeolekule. Sellega seoses on muudetud Schengeni piirieeskirjade artikli 25 lõike 1 punktis c viidatud konkreetselt olukorrale, kus kolmandate riikide kodanike ootamatu ulatuslik ebaseaduslik liikumine liikmesriikide vahel koormab hästi ette valmistatud pädevate asutuste üldisi ressursse ja suutlikkust märkimisväärselt ning seab tõenäoliselt ohtu sisepiirikontrollita ala üldise toimimise.

(35) Hiljutised andmed näitavad, et liidus on rändeolukord märkimisväärselt paranenud. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet täheldas 2024. aastal liidus ebaseaduslike välispiiri ületuste arvu järsku vähenemist, kaasa arvatud 78 % langus Lääne-Balkani rändeteel 2024. aastal. ELi integreeritud olukorrateadlikkuse ja analüüsi aruande kohaselt vähenes ebaseaduslike piiriületuste arv taas 2025. aastal – 2024. aastaga võrreldes 41 % (12 687-lt 2025. aastal 21 637-le 2024. aastal). Lisaks vähenes Eurostati andmete kohaselt Austrias 2024. aastal esmakordsete varjupaigataotluste arv 49 % ja 2025. aastal vähenes see veelgi. See langus on osa laiaulatuslikumast suundumusest, mis tuleneb suurematest ühistest jõupingutustest ELi välispiiride kaitsmiseks, ning seda ei saa seostada üksnes Austria sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamisega.

(36) Komisjon toonitab, et sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamine ei muuda Austria kohustusi, mis tulenevad varjupaika ja tagasisaatmist reguleerivatest ELi õigusnormidest. Sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamine võib aidata avastada liikmesriigi territooriumile ebaseaduslikult sisenemise juhtumeid, hõlbustada kiiret tagasivõtmist sisepiiril ning tagada rahvusvahelist kaitset taotlevate isikute ebaseadusliku liikumise kiire avastamise, mis võimaldab nõuetekohaselt kohaldada Dublini määruse ([6]) norme, mis käsitlevad vastutuse jagamist varjupaigataotluse läbivaatamise eest. Teated sisaldavad aga vaid piiratud teavet selliste kinnipidamis- ja tagasivõtmisjuhtumite arvu kohta erinevatel sisepiirilõikudel, mis õigustaksid sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise pikendamist.

(37) Sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamine võib aidata kaasa inimeste ebaseaduslikult üle piiri toimetajate ja terroristide kinnipidamisele. Austria ametiasutused on väljendanud õigustatud muret seoses terrorivõrgustike (juhtide) kohaloluga Austria territooriumil ja lisaväärtusega, mida annab sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamine vastusena selliste võrgustike liikmete reisimisele üle sisepiiride. Teated ei sisalda siiski piisavalt teavet inimeste ebaseaduslikult üle piiri toimetajate ja terroristide kinnipidamise kohta pärast piirikontrolli taaskehtestamist erinevatel sisepiirilõikudel. Samuti ei selgita Austria ametiasutused seda, kuidas sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist täiendavad muud julgeolekukoostöö vormid, nagu sihipärased kriminaaluurimised või politseikontroll, mille eesmärk on lõhkuda inimeste ebaseaduslikult üle piiri toimetajate või terroristide võrgustikud.

(38) Komisjon märgib, et teadetes ega aruannetes ei ole esitatud konkreetseid põhjendusi sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise otsuse geograafilise ja ajalise kohaldamisala valiku kohta. Selgitatud ei ole seda, kuidas tõsine oht mõjutab erinevaid sisepiirilõike, kus piirikontroll on taaskehtestatud. Selgitust ei ole esitatud selle kohta, miks peeti esimese pikendamise puhul kõige sobivamaks kuuekuulist (mitte lühemat) perioodi või miks teise pikendamise puhul peeti kõige sobivamaks kahekuulist pikendamist.

III. ALTERNATIIVSED MEETMED

Austria ametiasutuste seisukoht

(39) Austria ametiasutused teatavad, et nad on võtnud mitu alternatiivset meedet. Nad on tõhustanud politseikontrolli ja kahepoolset politseikoostööd kõigil piirialadel. See hõlmab operatiivteabe vahetamist ning mitu korda kuus toimuvat ühist patrullimist maismaa sisepiiridel Tšehhi ja Sloveeniaga.

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (uuesti sõnastatud) (ELT L 180, 29.6.2013, lk 31).

(40) Austria on sõlminud kõigi naaberliikmesriikidega politseikoostöölepingud. Ta osaleb kaheksas politseikoostöökeskuses, millest kuus asuvad sisepiirilõikudel, kus on taaskehtestatud piirikontroll. Austria on lähetanud Prahasse ja Bratislavasse alalised politsei kontaktametnikud.

(41) Austria on sõlminud kõigi oma naaberriikidega tagasivõtulepingud ning teeb tihedat koostööd sisepiiridel ja Austria territooriumil kinni peetud ebaseaduslike rändajate tagasivõtmise vallas. Austria ametiasutused on astunud esimesed sammud Schengeni piirieeskirjade artikli 23a kohase üleandmismenetluse praktilise korra kehtestamiseks.

(42) Austria tegeleb ennetavalt rändeprobleemidega päritolu- ja transiidiriikides mitmesuguste kahepoolsete meetmete abil, nagu dokumendinõustajate lähetamine, kahepoolsed piiripolitseioperatsioonid ja osalemine Frontexi operatsioonides.

(43) 2018. aastal loodi Austria föderaalpolitseiametis piiripolitsei üksus (PUMA). See on spetsiaalne politsei rakkerühm, mis vastutab rände- ja piirikontrollioperatsioonide toetamise eest nii riigi territooriumil kui ka neil sisepiiridel, kus piirikontroll on taaskehtestatud. PUMA ametnikud on koos Ungari piiripolitseiga lähetatud Ungari territooriumile Ungari-Serbia piiril.

Komisjoni tähelepanekud

(44) Komisjon võtab teadmiseks, et Austria on aktiivselt kohaldanud sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamisega kaasnevaid ja selle mõju piiravaid alternatiivseid meetmeid.

(45) Komisjon võtab teadmiseks, et kõigi naabruses asuvate Schengeni riikidega on sõlmitud tagasivõtulepingud, kuid tal ei ole piisavalt teavet, et hinnata nende lepingute tulemuslikkust praktikas. Ta märgib, et Austria tegutseb kooskõlas asjakohaste ELi õigusnormidega ja Euroopa Liidu Kohtu praktikaga, mis käsitleb Schengeni piirieeskirjade ja tagasisaatmisdirektiivi ([7]) kohaldamist neil sisepiiridel, kus piirikontroll on taaskehtestatud.

(46) Austria on aktiivselt osalenud Europoli tegevuses ebaseadusliku rände ja inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastu võitlemisel, sealhulgas Viinis asuvas sisserändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastases Euroopa keskuses, EMPACTi Lääne-Balkani rakkerühmas ja operatiivrakkerühmas „Pathfinder“.

(47) Austria tegeleb ennetavalt rändeprobleemidega nii päritolu- kui ka transiidiriikides. Näited edukatest alternatiivsetest meetmetest, mille eesmärk on tegeleda rände- ja julgeolekuprobleemidega, on Austria osalemine operatsioonis Fox ([8]) ning politseis spetsiaalse rände- ja piiriüksuse loomine (PUMA), mis võib tegutseda nii riigi territooriumil kui ka väljaspool Austriat. Komisjon leiab siiski, et Austria ametiasutused ei ole esitanud piisavalt teavet selgitamaks, miks PUMA üksuse tegevus Austria territooriumil ei saa olla piisav alternatiiv sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamisele.

(48) Komisjon märgib, et õigust ületada sisepiiri mis tahes punktis võib sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamisel piirata üksnes määratud piiripunktidega. Isegi kui sisepiiridel ei ole piirikontrolli taaskehtestatud, võivad Austria ametiasutused siiski jätkata avaliku võimu teostamist, sealhulgas juhul, kui selle eesmärk on vähendada ebaseaduslikku rännet sisepiirialadel.

([7]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 21. september 2023, Association Avocats pour la défense des droits des étrangers (ADDE) ja teised *vs.* Ministre de l'Intérieur, C-143/22, ECLI:EU:C:2023:689.

([8]) Operatsioon Fox on Austria ja Ungari vaheline piiriülene koostöö, mille eesmärk on võidelda inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastu ja eelkõige ebaseadusliku rändega seotud tegevuse vastu. Operatsioon hõlmab ühiseid jõupingutusi, et hoida ära rändajate ja inimeste ebaseaduslikult üle piiri toimetajate liikumine üle nende ühise piiri ning tegeleda varjupaiga kuritarvitamise juhtumitega.

IV. LEEVENDUSMEETMED

Austria ametiasutuste seisukoht

(49) Austria ametiasutused märgivad, et nad on võtnud mitu leevendusmeedet. Esiteks on nad pidevas kontaktis Austria naabruses asuvate Schengeni riikidega, et hoida kontroll minimaalsena, võttes arvesse piirialade vahelisi sotsiaalseid ja majanduslikke sidemeid. Enne sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist, selle ajal ja pärast seda toimuvad konsultatsioonid, milles osalevad kontaktametnikud, föderaalministeeriumi vastutav eriosakond, liidumaade politseidirektoraadid, naaberpiirkondade üksused ja politseikoostöökeskused.

(50) Sisepiiridel toimub piirikontroll riskipõhiste pisteliste kontrollide ning patrull- ja vaatlustegevuse vormis, mis leevendab sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise mõju piiriülesele liiklusele.

(51) Austria ametiasutused jälgivad pidevalt liiklusvooge ja annavad reisijatele teavet liiklusolukorra kohta sisepiiridel.

(52) Austria ametiasutuste väitel on viivitused sisepiiril piirdunud tipptundide ja puhkuste hooajaga.

(53) Austria ametiasutused teatavad vaid piiratud arvust kaebustest, mis põhinevad pikenenud ooteaegadel sisepiiri piiripunktides, ja ei anna teada ühestki ametlikust kaebusest sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise kohta.

Komisjoni tähelepanekud

(54) Teated näitavad, et Austria ametiasutused on võtnud kohustuse leevendada sisepiiridel tehtava piirikontrolli mõju, nagu on nõutud Schengeni piirieeskirjade artikli 26 lõikes 3.

(55) Austria on komisjoni juhtimisel ja tihedas koostöös naaberliikmesriikidega võtnud meetmeid, et tagada liikluse sujuvus maismaa sisepiiri piiripunktides, kus piirikontroll on taaskehtestatud.

(56) Piiriülesele reisimisele avalduva mõju piiramiseks toimub piirikontroll sihipäraselt ja riskipõhiselt. Sellised meetmed aitavad leevendada kontrollide mõju, kuid ei mõjuta täiendavaid nõudeid piirata kontrollide kestust ja ulatust.

(57) Austria on vastavalt Schengeni piirieeskirjade artiklile 42b teatanud oma piirialadest.

(58) Austria ametiasutuste esitatud teadetes ei pöörata konkreetselt tähelepanu sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamisega seotud piirialadele ega selgitata, mil määral võiks piiriülese reisimise sujuvuse tagamiseks pakkuda tehnoloogilisi või kohandatud lahendusi piirialade või vältimatu reisivajadusega inimeste kategooriate kaupa. Austria ametiasutuste esitatud aruannetes on antud selle kohta üksikasjalikumat teavet.

(59) Komisjon jagab konsultatsioonide käigus naaberliikmesriikide väljendatud muret, et püsivama taristu võimalik rajamine piirikontrolli teostamiseks sisepiiridel oleks vastuolus selle ajutise laadiga, ning juhib tähelepanu sellele, et Schengeni piirieeskirjade artiklis 24 nõutakse liikmesriikidelt tõkete kõrvaldamist maanteepiiripunktides.

V. SOOVITUSED

(60) Schengeni ala tõrgeteta toimimine sõltub varjupaigaküsimusi käsitleva liidu *acquis*' täielikust ja tulemuslikust rakendamisest. Rände- ja varjupaigaleppe kohaldamise algus 2026. aasta juunis on oluline tõukejõud, et lahendada ebaseaduslikku liikumist puudutavad probleemid või ebaseadusliku rändega seotud rände- ja julgeolekuprobleemid – need on probleemid, millele tuginedes on Austria õigustanud sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist.

(61) Komisjon juhib tähelepanu sellele, et vastavalt rände- ja varjupaigaleppe osaks olevale taustakontrolli määrusele ([9]) tehakse nii välispiiridel kui ka riigi territooriumil toimuva taustakontrolli osana kõiki asjaomaseid andmebaase hõlmav julgeolekukontroll.

(62) Õigustades sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist, viitab Austria ühe põhjusena julgeolekuprobleemidele. Liidu õigusega on juba ette nähtud mitmesugused vahendid, mis aitavad Austria ametiasutuste tõstatatud probleeme lahendada. Liikmesriigid peaksid täiel määral ära kasutama julgeolekut ja õiguskaitsealast koostööd tugevdavaid olemasolevaid mehhanisme. Need on Prüm II määrus, uus Schengeni infosüsteem ning uued õigusaktid reisijaid käsitleva eelteabe ja broneeringuinfo kohta ([10]). Välispiire kindlustab veelgi EESi ja ETIASe kasutuselevõtt ([11]).

(63) Komisjon julgustab Austria ametiasutusi arendama Tšehhi, Slovakkia, Ungari ja Sloveeniaga koostööd ja teabevahetust, sealhulgas vaadates asjakohaselt läbi olemasolevad kahepoolsed tagasivõtulepingud või -kokkulepped ja/või sõlmides Schengeni piirieeskirjade artikli 23a kohase üleandmismenetluse kohaldamise praktilise korra.

(64) Austria peaks jätkama tuginemist oma edukale koostööle asjaomases piirkonnas asuvate liikmesriikide ja kolmandate riikidega kogu rändeteed hõlmava lähenemisviisi alusel. Komisjon innustab Austria ametiasutusi arendama oma ühist operatiivkoostööd piirivalveasutuste ja muude õiguskaitseasutuste vahel, sealhulgas ühis- ja segapatrullide kaudu. Esmajärjekorras tuleks ajakohastada olemasolevad kahepoolsed politseikoostöö lepingud naaberliikmesriikidega.

(65) Komisjon soovitab Austrial kõrvaldada kõik õiguslikud või tegevusega seotud tõkked, mis takistavad alternatiivsete meetmete tulemuslikku kasutamist (näiteks riigisisese õiguse kohased piirangud nõuda isiku tuvastamist ja territooriumil seadusliku viibimise tingimuste täitmise kontrollimist) või tehnoloogiliste vahendite kasutamist näiteks numbrimärgi tuvastamiseks oma sisepiiridel rände haldamise eesmärgil.

(66) Komisjon rõhutab, et alternatiivsete meetmete, sealhulgas tehnoloogiliste lahenduste kasutamine võib olla tõhusam ja tulemuslikum vahend julgeoleku ja rändekontrolli kõrge taseme tagamiseks, ilma et oleks vaja sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestada.

(67) Austria ametiasutused peaksid töötama selle nimel, et kaotada järk-järgult sisepiiridel piirikontroll, tuginedes igale sisepiirilõigule ja igale ohule kohandatud lähenemisviisile, ning kasutama täielikult ära komisjoni soovituses (EL) 2024/268 ([12]) sätestatud olemasolevaid alternatiivseid meetmeid ja Schengeni piirieeskirjade kohaseid võimalusi. Need meetmed peaksid tugevdama ja täiendama olemasolevaid meetmeid.

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1356, millega kehtestatakse kolmanda riigi kodanike taustakontroll välispiiridel (ELT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2024. aasta määrus (EL) 2024/982, milles käsitletakse politseikoostöö raames toimuvat automatiseeritud andmete otsingut ja vahetust (Prüm II määrus) (ELT L, 2024/982, 5.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/982/oj); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalases koostöös (ELT L 312, 7.12.2018, lk 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1862/oj); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2024. aasta määrus (EL) 2025/13, mis käsitleb reisijaid käsitleva eelteabe kogumist ja edastamist terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks (ELT L, 2025/13, 8.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/13/oj); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/681, mis käsitleb broneeringuinfo kasutamist terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks (ELT L 119, 4.5.2016, lk 132–149, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/681/oj).

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2226, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused (ELT L 327, 9.12.2017, lk 20–82, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2226/oj); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. septembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1240, millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) (ELT L 236, 19.9.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj).

([12]) Komisjoni 23. novembri 2023. aasta soovitus (EL) 2024/268, mis käsitleb liikmesriikidevahelist koostööd seoses tõsiste sisejulgeolekut ja avalikku korda ähvardavate ohutudega sisepiirikontrollita alas (ELT L, 2024/268, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2024/268/oj).

(68) Komisjon leiab, et edukas koostöö naaberliikmesriikide ja kolmandate riikidega ning alternatiivsete meetmete kohaldamine loovad tugeva aluse, mille põhjal Austria saab nüüd teha tööd sisepiiridel piirikontrolli järkjärguliseks kaotamiseks, ilma et ta peaks tegema kompromisse oma julgeoleku või rändekontrolli valdkonnas. Komisjon hoiab selle eesmärgi saavutamiseks tihedat sidet kõigi asjaomaste liikmesriikidega.

Brüssel, 2. juuni 2026

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Magnus BRUNNER